

Synpunkter på förslag till regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024 - 2027, diarienummer RUN/12/2021

Härjedalspartiet är ett lokalt oppositionsparti i Härjedalens kommun. Vi önskar härmed lämna våra synpunkter på delar av förslaget till regional kulturplan för Jämtland och Härjedalen. Vi är medvetna om att dessa våra synpunkter inte finns med i det material som skickats in från Härjedalens kommun med anledning av remissförslaget. Vi ser det desto mer angeläget att nu komplettera detta.

Kulturplanen innehåller enligt vår bedömning många goda föresatser och bra formulerade målsättningar. Vi vill inte in första hand ifrågasätta något av det formulerade, men desto starkare ifrågasätta en mycket grundläggande utgångspunkt som saknas i förslaget. Det följande redogör för vårt förslag att addera ytterligare en punkt till kapitlet 6, Våra fokus- och utvecklingsområden.

Inledningsvis:

Vi noterar att den regionala utvecklingsstrategin Jämtlands län 2050 har en vision om en nytänkande och hållbar region att leva, verka och utvecklas i.

Vi noterar som följande utgångspunkter för arbetet med kulturplanen:

- kulturens egenvärde,
- kulturens demokratiska grund, samt
- kulturens kraft i samhällsbygget.

Vi noterar att kulturpolitiken bland annat har föresatser om att:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur.

Vi noterar att den regionala kulturplanen är en del i kulturpolitiken som vilar på den nationellt beslutade kultursamverkansmodellen. Denna i sin tur bygger på dialog och samverkan mellan de olika berörda aktörerna. Det grundläggande syftet med kultursamverkansmodellen var att öka möjligheterna för att regionen efter förankring ska kunna göra egna prioriteringar samt att beslut därmed skulle fattas närmare medborgarna.

Mot bakgrund av bland annat ovanstående visioner, utgångspunkter och föresatser vill vi föreslå att kapitlet 6 utvidgas med ytterligare ett fokus- och utvecklingsområde: **Att Utveckla minoritetspolitiken ur det regionala perspektivet**

Skälen bakom detta är följande:

Jämtland och Härjedalen har en särskild historisk grund med en lång historia gemensamt med Norge/Danmark, och därmed djup kulturell gemenskap med närmast norska Trøndelag. Folkkulturen i den internordiska regionen bygger på en flertusenårig närvaro sedan förhistorisk tid. Utifrån den faktiska historiken och det relativt sentida införlivandet i det nuvarande Sverige har Jämtland och Härjedalen som region alldeles speciella förutsättningar som måste beaktas.

Det ursprungliga folket utgjorde i praktiken en etnisk minoritet när grunden för den senast etablerade svenska riksgränsen tillkom år 1645. Mot denna bakgrund kan denna befolkningsgrupp i praktiken beskrivas utgöra en nationell minoritet i det nuvarande Sverige. Med detta följer också ett särskilt ansvar att beakta, värna och säkerställa denna befolknings ursprungliga kultur och näringar.

Region Jämtland Härjedalen innehar den politiska och administrativa roll Jamtamot förvaltade redan för tusentalet år sedan, när samtidigt Jämtland var en autonom enhet. Det understryker den speciella regionala särarten sett i en nationell belysning.

Våra regionala språk är utsatta för marginalisering och brist på offentligt stöd och kan inte betraktas som säkerställda inför framtiden. Båda språken har sina rötter i västfornnordiskan. Jamskan kan närmast betraktas som eget språk och härjedalskan kan närmast betraktas som en tröndersk dialekt. Den statliga språkpolitiken stödjer idag användande av svenska och samiska för ortnamn och vägvisning inom Jämtland och Härjedalen. Varken jamska eller härjedalska ges motsvarande legitimitet och stöd för att användas offentligt utifrån lokala seder och bruk och urminnes hävd. Våra regionala språk används heller inte organiserat i skolorna, och det finns därmed ett svagt stöd för att barnen naturligt ska lära sig dessa.

I ett nationellt perspektiv sker fortlöpande en reducering av den faktiska historiken för Jämtland och Härjedalen genom infogandet i den svenska berättelsen om Norrland, vilket allteftersom också omsätts i nationell praktiskt verkande politik.

Utan legitimitet och erkännande så är det en bedömning att våra historiska grunder och det med Norge gemensamma kulturarv som ännu finns tydligt och levande i Jämtland och Härjedalen med tiden kommer att suddas ut och försvinna i en nationell generalisering över norra Sverige.

Det är närmast en uppgift för region Jämtland Härjedalen att ta ett ansvar och börja agera för att synliggöra och verka även för jämtarna och härjedalingarna som ett positivt och berikande kulturellt inslag i den nationella minoritetspolitiken. Det sker enligt vår uppfattning lämpligen genom en tydlig ansats i den regionala kulturplanen att utvidga minoritetspolitiken i det regionala perspektivet.

För Härjedalspartiet
Per-Anders Tapper, ordförande
ordforande@harjedalspartiet.org
0702-24 29 56